

SUSTAINABLE FINANCE & TAX

Praktijkgericht onderzoek naar meervoudige waardecreatie door financieel en fiscaal adviseurs om de verduurzaming van het MKB aan te jagen

Dr. Fred de Jong

22 maart 2021

INHOUDSOPGAVE

WAAROM DIT PAPER?	3
1 WAAROM SUSTAINABILITY?	4
1.1 Sustainability is niet nieuw	5
1.2 Focus op het MKB.....	6
1.3 Verantwoordelijkheid financiële sector	7
2 SUSTAINABLE FINANCIEEL / FISCAAL ADVIES	8
2.1 Sustainability via meervoudige waardecreatie	8
3 ONDERZOEKSAGENDA	10
3.1 Programmalijn 1: Meervoudige waarde van financieel en fiscaal advies	11
3.2 Programmalijn 2: rol financieel en fiscaal adviseur bij transitie naar sustainability	12
3.3 Programmalijn 3: Innovatie van businessmodellen financieel en fiscaal adviseur	13
4 RELATIE WERKVELD EN ONDERWIJS	14

WAAROM DIT PAPER?

Het associate lectoraat Sustainable Finance & Tax van de HAN University of Applied Sciences doet onderzoek naar de rol en impact van financieel en fiscaal adviseurs bij de verduurzaming van het MKB in Nederland. Dit paper beschrijft de relevantie van het onderzoeksthema voor de financiële sector in het algemeen en de financieel adviesmarkt in het bijzonder. Daarmee wordt antwoord gegeven op de vraag waarom sustainable finance & tax voor de toekomst van financieel en fiscaal adviseurs belangrijk is. En dit paper bevat de onderzoeksagenda van het associate lectoraat. De onderzoeksagenda dient als kapstok om de komende jaren veel onderzoek uit te voeren, in samenwerking met de financieel adviesmarkt. Dit paper is dan ook een uitnodiging voor marktpartijen om input te geven op die onderzoeksagenda.

1 WAAROM SUSTAINABILITY?

Nederland staat voor een belangrijke opgave om sustainable (duurzaam) te worden en te blijven. En die opgave is niet vrijblijvend. Zo heeft Nederland zich gecommitteerd om de Sustainable Development Goals (verder: SDG's)¹ van de Verenigde Naties te halen. Al in 2030 moeten deze zeventien doelen zijn gehaald, waaronder de klimaatdoelstellingen. Nederland is aardig op weg, maar er is nog veel nodig zo constateert het Centraal Bureau voor de Statistiek². De SER³ geeft aan dat bedrijven een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het behalen van de SDG's. Door duurzame productie te stimuleren, leefbare lonen na te streven en relevante nieuwe producten en diensten te ontwikkelen. Het Planbureau voor de Leefomgeving geeft in het rapport Klimaat- en Energieverkenning 2020 aan dat het moeilijk wordt om de doelen van het Klimaatakkoord te behalen⁴. Van Schoonhoven geeft aan dat Nederland zijn wettelijke doelen met betrekking tot het klimaat niet gaat halen in 2030 en 2050⁵. Ook Urgenda⁶ geeft aan dat als we gevaarlijke klimaatverandering willen voorkomen het tempo van verduurzaming moet worden versneld. Daarnaast stelt de Europese Commissie nieuwe maatregelen voor "die de EU moet transformeren in een klimaatneutrale, circulaire, grondstoffefficiënte unie, waarmee Europa concurrerend blijft."⁷ Deze maatregelen zijn onderdeel van de Green Deal. In de Nederlandse klimaatwet⁸, als uitvloeisel van de Green Deal is bijvoorbeeld vastgelegd dat er 95% CO₂-reductie in 2050 moet zijn gerealiseerd en een tussenambitie van 49% reductie in 2030. Het PBL⁹ constateert echter dat om die doelstellingen te kunnen behalen, het tempo van de emissiereductie zal moeten verdubbelen.

Maar sustainability gaat over meer dan alleen klimaatmaatregelen. Sustainability betreft een brede transitie waarmee wordt gestreefd naar een duurzame economie, klimaat en samenleving. Het gaat om sustainable development, oftewel duurzame ontwikkeling. Een veel gebruikte definitie is die van Brundtland uit 1987¹⁰: "Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling waarbij de huidige wereldbevolking in haar behoeften voorziet zonder de komende generaties te beperken om in hun behoeften te voorzien". Het Milieu- en Natuurplanbureau (nu het Planbureau voor de Leefomgeving) concretiseert deze definitie als volgt: "Daarom moet bij de *hier* en *nu* ondernomen activiteiten rekening worden

¹ Verenigde Naties (2015), Resolutie goedgekeurd door de Algemene Vergadering op 25 september 2015, Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development

² CBS (2020), Monitor brede welvaart & sustainable development goals 2020, Den Haag

³ SER (2019), Kansen pakken en risico's beheersen, over de samenhang tussen de SDG's en IMVO, oktober 2019, Den Haag

⁴ Planbureau voor de Leefomgeving (2020), Klimaat- en Energieverkenning 2020, Den Haag

⁵ Schoonhoven, G. Van (2020), 'Watt nu? Het failliet van het klimaatplan' Elsevier Weekblad, 28 november 2020 nummer 48.

⁶ Urgenda (2019), Nederland 100% duurzame energie in 2030, het kan als je het wilt!, 3^e editie 2019, Zaandam

⁷ Ministerie van Financiën (2020), Fiscale vergroening en grondslagerosie – bouwstenen voor een beter belastingstelsel, 1 mei 2020, Den Haag

⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/klimaatverandering/klimaatbeleid>, geraadpleegd op 26 januari 2021

⁹ Planbureau voor de Leefomgeving (2020), Klimaat- en Energieverkenning 2020, Den Haag

¹⁰ Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future, Transmitted to the General Assembly as an Annex to [document A/42/427](#) - Development and International Co-operation: Environment

gehouden met de effecten daarvan *elders* en *later* op de wereld. Doelen en daarop gerichte handelingen zijn duurzaam als deze:

- ecologisch houdbaar zijn,
- economisch een lange-termijnperspectief hebben,
- en rechtvaardige en stabiele sociale verhoudingen opleveren

Duurzame ontwikkeling is dan ook eerder op te vatten als een *proces* van maatschappelijke doelbepaling, dan als een na te streven specifiek *resultaat* waar maatschappelijk draagvlak voor bestaat¹¹.” Sustainability draait om duurzame ontwikkeling voor een betere leefwereld, nu en voor volgende generaties. En die duurzame ontwikkeling vraagt om een integrale benadering van economische, sociale en ecologische dimensies.

1.1 Sustainability is niet nieuw

Het is niet zo dat we nu te maken hebben met een hele nieuwe ontwikkeling. Sustainability bestaat al decennialang, in verschillende gedaanten. In 1972 al constateerde de Club van Rome¹² dat de capaciteit van de aarde de economische en bevolkingsgroei niet bij kan houden, ook niet met geavanceerde technologie. In 1987 bracht de VN een rapport uit (Our Common Future), beter bekend als het Brundtland rapport, waarin duurzame ontwikkeling en sustainability voor het eerst werden benoemd als strategische doelen. Sustainability heeft veel overeenkomsten met de meer recente beweging naar maatschappelijk verantwoord ondernemen. Volgens het principe van de triple bottom line (Elkington¹³) draait maatschappelijk verantwoord ondernemen om de balans tussen people, planet en profit. In het verlengde hiervan moet ook het concept meervoudige waardecreatie worden gezien. Bij meervoudige waardecreatie gaat het niet alleen om het creëren van financiële waarde, maar ook om het creëren van ecologische en sociale waarde. Porter en Kramer¹⁴ beschreven het concept van shared value, het versterken van de concurrentiepositie en daarbij ook de economische en sociale omstandigheden verbeteren van de gemeenschap waarin het bedrijf actief is. Emerson¹⁵ introduceerde het begrip blended value, waarin economische en sociale winst geïntegreerd worden. Binnen de accountancy en financial control wereld is integrated thinking en reporting¹⁶ geïntroduceerd. Integrated reporting heeft als doel om bedrijven uit te laten leggen aan verschafters van financieel kapitaal hoe de

¹¹ Milieu- en NatuurplanBureau (2007), Bijdrage aan een duurzaamheidsagenda, productnummer 92148

¹² Meadows et al (1972), The limits to growth, A report for the club of Rome's project on the predicament of mankind, Universe Books, New York

¹³ J. Elkington, Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business (Chichester: Capstone Publishing, 1998).

¹⁴ Porter, M.E. & M.R. Kramer (2011), Creating shared value, How to reinvent capitalism – and unleash a wave of innovation and growth, Harvard Business Review, january-february 2011

¹⁵ Emerson, J. (2003), The blended value proposition, integrating social and financial returns, California management review vol. 45, no. 4 summer 2003

¹⁶ The International Integrated Reporting Council (2013), The International <IR> Framework

organisatie duurzame waarde creëert. Ook hier gaat het niet alleen om het aantonen van financiële waarde, maar ook om sociale en ecologische waardecreatie.

Sustainability krijgt nu meer betekenis omdat dit internationaal prioriteit heeft gekregen via de SDG's van de VN, de Green Deal binnen Europa en specifiek de klimaatwet in Nederland. Er zijn concrete doelen opgesteld die Nederland moet halen, daarom is er extra druk van overheden op onder meer de financiële sector om de duurzaamheidstransitie vorm te geven¹⁷. Sustainability is niet meer vrijblijvend, ook niet voor de financieel en fiscaal adviseur.

1.2 Focus op het MKB

Hoewel sustainability een maatschappelijke opgave is die zowel gezinnen als ondernemers aangaat, is onze primaire focus de duurzame ontwikkeling van het MKB in Nederland. Van de bedrijven in Nederland valt 99% onder de definitie MKB, een bedrijf waar minder dan 250 medewerkers werkzaam zijn. Deze MKB bedrijven leveren 70% van onze werkgelegenheid en dragen voor 60% bij aan het BNP. Een groot deel van deze bedrijven zijn ZZP'ers of bedrijven waar enkele medewerkers actief zijn. Nederland kent 2.305 bedrijven waar meer dan 250 mensen werken. Het aantal bedrijven waar tussen de 10 en 250 mensen werken is 63.755¹⁸.

De uitdaging voor het MKB is in grote mate ook een financieel vraagstuk. Onderzoek van de Kamer van Koophandel¹⁹ toont aan dat ZZP-ers en MKB-ers wel willen verduurzamen, maar dat men in de praktijk op (veelal financiële) drempels stuit: "Zzp'ers en mkb-ondernemers ervaren vaak financiële belemmeringen zoals het niet sluitend kunnen maken van de businesscase (respectievelijk 25% en 39%), een gebrek aan financiële middelen (respectievelijk 28% en 33%) en dat klanten niet bereid zijn om hiervoor te betalen (respectievelijk 16% en 26%)." Daarnaast is er bij MKB-ondernemers nog veel onbekendheid over bijvoorbeeld de SDG's²⁰. En als er al kennis is van de zeventien SDG's vinden MKB-ers het lastig om die doelen concreet te vertalen naar de eigen bedrijfspraktijk. We zien drie grote opgaven richting het MKB om de transitie naar duurzame ontwikkeling te bewerkstelligen:

1. Vergroten van de bekendheid van de duurzame ontwikkelingsdoelen;
2. Verbeteren van het inzicht bij MKB-ondernemers hoe zij concreet kunnen bijdragen aan het behalen van de duurzame ontwikkelingsdoelen;
3. Faciliteren van MKB-ondernemers om op een realistische, betaalbare manier bij te dragen aan het behalen van de duurzame ontwikkelingsdoelen.

¹⁷ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/verduurzaming-financiële-sector/stimuleren-duurzamere-financiële-sector>, geraadpleegd op 26 januari 2021

¹⁸ CBS (2021), januari 15). *Bedrijven; Bedrijfstak*. Opgehaald van CBS cijfers: <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/81589NED>

¹⁹ KvK (2018), *Duurzaam ondernemen*, december 2018

²⁰ Bron: <https://www.duurzaam-ondernemen.nl/sustainable-development-goals-onbekend-bij-mkb/>

1.3 Verantwoordelijkheid financiële sector

Om de duurzaamheidsdoelen te kunnen behalen zullen alle partijen die daaraan kunnen bijdragen in actie moeten komen. Specifiek nemen we de rol die financieel en fiscaal adviseurs kunnen spelen onder de loep.

De financiële sector als geheel wordt een belangrijke rol toegedicht bij de duurzaamheidstransitie. Het Sustainable Finance Lab²¹ concludeert dat de financiële sector als een 'agent of change' kan fungeren, als de overheid ze daarbij stimuleert met beleidsmaatregelen. De toezichthouders De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) hebben recent aangegeven wat hun visie is op duurzaamheid en de financiële sector. DNB²² omschrijft haar ambities op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen aan de hand van twee thema's: houdbare economische groei zonder schadelijke effecten voor de leefomgeving en een inclusief financieel en economisch systeem. Duurzame ontwikkeling is nodig om de financiële stabiliteit te borgen en daarmee bij te dragen aan duurzame welvaart. Nadrukkelijk is de ambitie van DNB gericht op het realiseren van een aantal SDG's. De AFM²³ ziet de transitie naar een duurzame samenleving als een van de belangrijkste uitdagingen van onze tijd en daarbij speelt de financiële sector een belangrijke rol. En de AFM geeft nadrukkelijk aan dat er extra regelgeving op komst is om de duurzaamheidstransitie te stimuleren en in goede banen te leiden.

In 2020 heeft de Tweede Kamer gedebatteerd over de verduurzaming van de financiële sector. In een open brief²⁴ aan de CEO's van financiële instellingen schrijven vier kamerleden²⁵ het volgende: "Het beheersen van duurzaamheidsrisico's is niet enkel aan de sector zelf, maar zeker ook een politieke verantwoordelijkheid. Met de politiek als hoeder van het klimaatbeleid, en als aanjager en ondersteuner voor de financiële sector. Die eerste verantwoordelijkheid is genomen met de klimaatwet en het klimaatakkoord. Die laatste verantwoordelijkheid kan nu scherper ingevuld worden."

De duurzaamheidstransitie staat heel hoog op de politieke agenda en de politiek, ministeries en toezichthouders zien daarin voor de financiële sector een belangrijke rol weggelegd. Voor de financiële sector, en dus ook financieel en fiscaal adviseurs, betekent dit dat er rekening moet worden gehouden met extra regelgeving, maar ook dat van adviseurs wordt verwacht dat men een bijdrage gaat leveren aan de duurzame ontwikkeling.

²¹ Tilburg, R. Van & E. Achterberg (2016), The financial sector as a new agent of change, The case of natural capital accounting and reporting, Sustainable Finance Lab, October 2016

²² De Nederlandsche Bank (2019), MVO-visie 2019-2025, Amsterdam

²³ Autoriteit Financiële Markten (2020), Position paper AFM en duurzaamheid, juni 2020, Amsterdam

²⁴ <https://www.duurzaam-beleggen.nl/2020/09/02/open-brief-kamerleden-vier-partijen-aan-de-ceos-van-nederlandse-financiele-instellingen/>, geraadpleegd op 26 januari 2021

²⁵ Bart Snels (GroenLinks), Joost Sneller (D66), Eppo Bruins (ChristenUnie) & Evert-Jan Sloopweg (CDA)

2 SUSTAINABLE FINANCIEEL / FISCAAL ADVIES

Financieel en fiscaal adviseurs kunnen een belangrijke rol spelen bij het behalen van de duurzame ontwikkelingsdoelen door het MKB. Een financieel of fiscaal adviseur is de vertrouwenspersoon voor een ondernemer²⁶. Financieel advies is een vertrouwensgoed. Een ondernemer moet vertrouwen op de deskundigheid, betrouwbaarheid en integriteit van de adviseur, omdat hij hulp vraagt over zaken waarvan hij zelf geen verstand van heeft of geen zin heeft om zich erin te verdiepen. Die vertrouwenspositie is bij uitstek geschikt om met MKB-ers in gesprek te gaan over de duurzame ontwikkelingsdoelen. En aangezien MKB-ers nu al veelvuldig gebruik maken van de diensten van financieel adviseurs staan zij op pole position. Negen op de tien bedrijven in Nederland zijn klant bij een financieel of fiscaal advieskantoor²⁷. Qua infrastructuur zijn er ook voldoende adviseurs voor het MKB beschikbaar. Enkele kengetallen illustreren dit:

- 86000 personen met een adviesbevoegdheid volgens de Wet op het financieel toezicht (Wft), waarvan enkele tienduizenden ook MKB-ers adviseren;
- Ruim 6000 zelfstandige adviesbedrijven met een vergunning van de AFM;
- 12000 ingeschreven belastingadviseurs bij de Kamer van Koophandel (Het Register Belastingadviseurs heeft 7000 leden en de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs heeft er 5200
- Naar schatting 200 financieringsadviseurs aangesloten bij de Stichting MKB Financiering.

De sustainable financieel of fiscaal adviseur zal door de klant worden gezien als 'most trusted advisor'.

2.1 Sustainability via meervoudige waardecreatie

Om het MKB te kunnen helpen verduurzamen, zal de financieel en fiscaal adviseur haar waardepropositie moeten aanpassen. Van enkelvoudige, vooral financiële, waardecreatie naar ook het creëren van sociale en ecologische waarde. Daarbij hanteren we de uitgangspunten van meervoudige waardecreatie. Meervoudige waardecreatie is een organisatiestrategie, waarin een organisatie met haar activiteiten niet uitsluitend financieel-economische waarde creëert, maar ook expliciet aanstuurt op de realisatie van sociaal-maatschappelijke en ecologische waarde.

In de praktijk leidt een dergelijke strategie tot een 'triple win': winst voor de aandeelhouders, winst voor de andere stakeholders en winst voor het natuurlijk ecosysteem. Een strategie van meervoudige waardecreatie draagt bovendien bij aan de toekomstbestendigheid van een organisatie en de samenleving. Het meervoudig waardedenken is de inhoudelijke drijver van het Centrum Meervoudige Waardecreatie bij de HAN, waar het associate lectoraat Sustainable Finance & Tax onderdeel van is. Bij meervoudig waardedenken onderscheiden we zes waardesoorten (six capitals): Financieel,

²⁶ Jong, F. de (2017), Rapport Building Trust Onderzoek 2017, in opdracht van Assurantie Magazine, Rhenen

²⁷ Adfiz (2020), Advies in Cijfers 2020, Amersfoort

natuurlijk, Sociaal relationeel, intellectueel, menselijk en materieel. Een balans in deze zes waardesoorten zorgt voor toekomstbestendigheid.

Meervoudige waardecreatie beschouwen we mede in het licht van het streven naar brede welvaart. Dat bouwt voort op het nieuwe economische denken waarin economische groei alleen niet meer de standaard is. Economische groei, uitgedrukt in een jaarlijkse toename van het Bruto Binnenlands Product (BBP), wordt meer als een middel gezien dan als doel op zich. De overheid kijkt sinds enkele jaren ook naar hoe de welvaart zich in brede zin ontwikkelt. De reden is dat de economische groei van de laatste jaren niet gelijk op gaat met de koopkracht van gezinnen, met de consumptie van huishoudens en niet altijd een positieve invloed heeft op enkele immateriële punten. Zoals inclusiviteit, gelijkheid, milieu en gezondheid. Nederland heeft de laatste jaren meer welvaart en welzijn ontwikkeld, alleen profiteert niet iedereen daarvan. Met name laagopgeleiden blijven achter in welvaart en welzijn. Bij brede welvaart moet iedereen profiteren van de vooruitgang, zo is de gedachte. Daarom monitort de overheid de ontwikkeling van de brede welvaart in Nederland²⁸. En kun je brede welvaart zien als een uiting van duurzame ontwikkeling en meervoudige waardecreatie.

Specifiek voor de financieel adviesmarkt is de waarde van financieel advies inzichtelijk gemaakt. Onderstaand model is in samenwerking met brancheorganisatie Adfiz ontwikkeld en zal binnen het associate lectoraat worden doorontwikkeld naar een meervoudig waardemodel voor financieel en fiscaal adviseurs.

²⁸ CBS (2020), Monitor Brede Welvaart & de Sustainable Development Goals 2020, Den Haag

3 ONDERZOEKSAGENDA

Sustainability gaat over duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen door meervoudige waardecreatie. Er ontstaan nieuwe businessmodellen waarin duurzaamheid centraal staat en waarin niet alleen gestuurd wordt op economische waarde, maar ook op sociale en ecologische waarden. We gaan richting een circulaire economie. Het vraagt een andere mindset om de transitie naar sustainability vorm te geven. Financieel en fiscaal adviseurs hebben bestaansrecht als zij waarde toevoegen voor hun klanten. MKB-ers worden geconfronteerd met veel en impactvolle ontwikkelingen die grote implicaties hebben voor het bedrijf, de ondernemer zelf en zijn personeel. Denk aan de vraagstukken rond verduurzaming, digitalisering, arbeidsmarkt en innovatie. Dat vraagt om goede financiële begeleiding van een adviseur die het vertrouwen geniet van de ondernemer. Het associate lectoraat wil de financieel adviesmarkt en de bedrijven die zij adviseren stimuleren naar sustainable ondernemerschap. Welke invloed hebben financieel en fiscaal adviseurs bij deze transitie? Hoe kunnen zij de duurzaamheidstransitie aanjagen? En hoe duurzaam is het businessmodel van deze financieel en fiscaal adviseurs zelf? Dat zijn de kernvragen van het associate lectoraat Sustainable Finance & Tax. De onderzoeksagenda van het associate lectoraat heeft drie hoofdstromen.

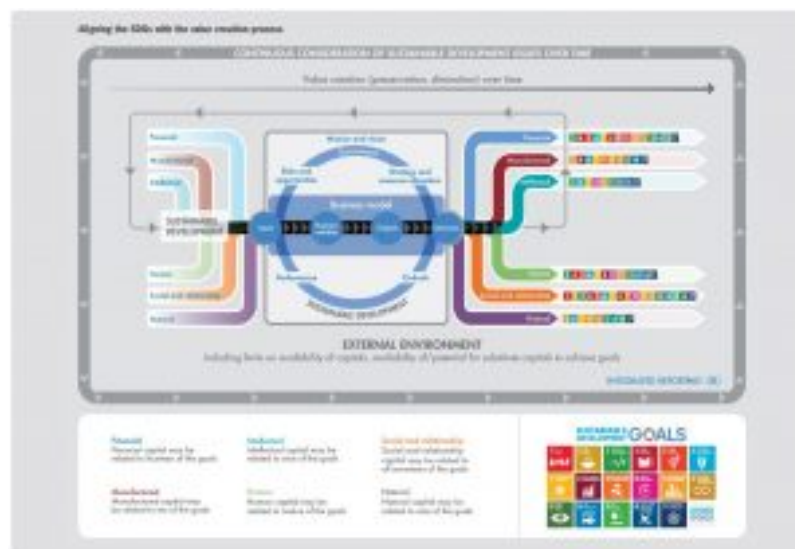

3.1 Programmalijn 1: Meervoudige waarde van financieel en fiscaal advies

De kernvraag die met deze programmalijn wordt beantwoord is:

Hoe kunnen financieel en fiscaal adviseurs meervoudige waarde creëren voor het MKB?

Het associate lectoraat wil antwoorden vinden op de vraag wat de waarde van financieel advies is bij de transitie naar sustainability van het MKB. En hoe die waarde kan worden gecreëerd. Daarbij gaat het niet alleen om het creëren van financiële waarde, maar ook om ecologische en sociale waarden. Door meervoudige waardecreatie kan de financieel en fiscaal adviseur bijdragen aan de maatschappelijke opdracht om te verduurzamen en de transitie te maken naar sustainability binnen het bedrijfsleven. Een belangrijke uitdaging voor de adviesmarkt is het advies tastbaar te maken en beter aan te sluiten bij de behoefte van het MKB. Die behoefte, op financieel en fiscaal gebied, verandert voor ondernemers door de transitie naar sustainability. De waarde die adviseurs nu toevoegen is waarschijnlijk onvoldoende waardevol voor MKB-ers in de toekomst. De adviseur zal meer integraal en multidisciplinair naar een klant moeten kijken om hem goed te kunnen adviseren. Dat geldt zowel voor de fiscalist, de assurantie- en hypotheekadviseur als de accountant.

3.2 Programmalijn 2: rol financieel en fiscaal adviseur bij transitie naar sustainability

De kernvraag in deze programmalijn is:

Welke rol(len) kan een financieel en/of fiscaal adviseur vervullen om de duurzaamheidstransitie binnen het MKB aan te jagen?

De fiscalist, de verzekeringstussenpersoon, de accountant, ze willen allemaal meer als adviseur van het MKB worden gezien. Juist bij de transitie naar duurzaam ondernemerschap kunnen financieel specialisten zich positioneren als vertrouwensadviseur. Door de rol te pakken van integraal en multidisciplinair adviseur voor het MKB is de financieel / fiscaal adviseur de aanjager voor het MKB richting sustainability. Moet de adviseur specialist zijn op zijn vakgebied of juist meer de allrounder die samenwerkt met financieel specialisten? Wat betekent de rol als 'agent of change' voor de positionering en de organisatie van financieel en fiscaal adviseurs?

Bij het associate lectoraat gaat het over de vraag welke rol een financieel of fiscaal adviseur in de praktijk heeft en kan hebben bij de besluitvorming binnen MKB-ondernemingen richting verduurzaming. Een belangrijk vraagstuk hierbij is welk instrumentarium (toolkit) de adviseur heeft of zou moeten hebben om sustainable impacttvol te kunnen zijn voor het MKB. Bijvoorbeeld via taxtechnology, (financiële) verantwoording, risicomanagement of financieringsmogelijkheden. Welke vaardigheden zijn er bijvoorbeeld nodig om als financieel / fiscaal adviseur impact te kunnen hebben op het gedrag van ondernemers om werk te maken van sustainability? Hoe ver reikt de invloed die met financieel / fiscaal advies kan worden uitgeoefend om sustainability aan te jagen? Vanuit het associate lectoraat willen we ook onderzoek doen naar de gevolgen van duurzame advisering voor de businessmodellen en verslaglegging van bedrijven. En we stellen de vraag in hoeverre het huidige instrumentarium voor de financieel en fiscaal adviseur voldoende is om de transitie naar duurzaamheid van het MKB te kunnen aanjagen.

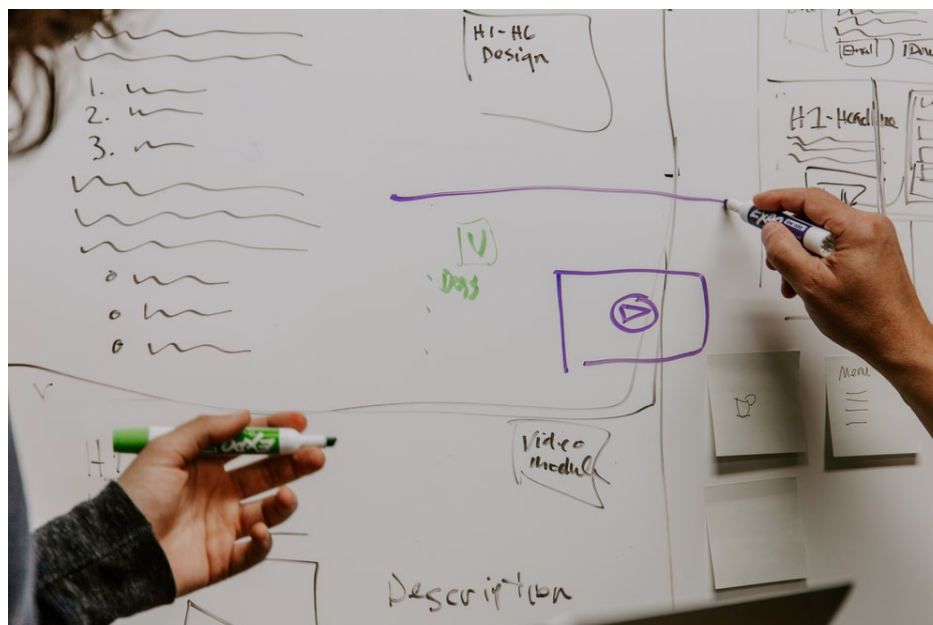

3.3 Programmaliijn 3: Innovatie van businessmodellen financieel en fiscaal adviseur

De kernvraag van deze programmaliijn is:

Hoe kunnen fiscaal en financieel adviseurs innoveren naar sustainable businessmodellen?

Binnen het associate lectoraat gaat het niet alleen, zoals in programmaliijn 1 en 2, over de relatie tussen financieel / fiscaal adviseurs en de duurzaamheidstransitie in het MKB. In deze programmaliijn gaat het over de vraag welke nieuwe businessmodellen er voor financieel advies MKB nodig zijn om als adviesmarkt zelf sustainable te kunnen zijn. Een belangrijk vraagstuk is hoe sustainable het businessmodel van de financieel adviseur zelf is. Leiderschap van adviseurs in de transitie naar sustainability vraagt om een voorbeeldfunctie. Het businessmodel van de financieel adviseur staat onder druk door onder meer regelgeving, digitalisering, veranderend klantgedrag en concurrentie. Verouderde business – en verdienmodellen vragen om innovatie. Het associate lectoraat wil met haar onderzoek een bijdrage leveren aan het sustainable maken van de financieel en fiscaal adviseur als ondernemer. Vanuit de overtuiging dat juist financieel en fiscaal adviseurs de ‘agents of change’ kunnen zijn bij het realiseren van de duurzaamheidstransitie binnen het MKB.

4 RELATIE WERKVELD EN ONDERWIJS

De ambities van het associate lectoraat kunnen alleen worden gerealiseerd door een goede samenwerking tussen de HAN en het werkveld. Het associate lectoraat werkt met en voor de financieel en fiscaal adviesmarkt om nieuwe kennis te ontwikkelen en bestaande kennis te delen. En om daarmee een bijdrage te leveren aan het onderwijs zodat de toekomstige afgestudeerde financieel en fiscaal adviseurs van de HAN een directe meerwaarde zijn voor het werkveld. Het associate lectoraat zoekt dan ook de verbinding met organisaties in het werkveld, de overheid, brancheorganisaties en andere kennisinstellingen om sustainable financieel en fiscaal advies vorm te gaan geven.

ASSOCIATE LECTORAAT SUSTAINABLE FINANCE & TAX

Het associate lectortoraat Sustainable Finance & Tax is onderdeel van het lectoraat Financial Control en verbonden met het Centrum Meervoudige Waardecreatie van de HAN University of Applied Sciences.

- ▶ dr. Fred de Jong – associate lector Sustainable Finance & Tax
- ▶ fred.dejong@han.nl

OPEN UP
NEW **HAN** UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES
HORIZONS.